

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 18. junija 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 70.

Ivan Ogrin:

Prezidava palače Trgovske in obrtniške zbornice.

Pred kratkim se je pričelo s prezidavo te palače, ki tvori vogal Bethovneve in Knafljeve ulice v Ljubljani. Prav je, da se poda nekoliko slike k temu velevažnemu delu, posebnost ker se v zadnjem času čuje glasovi, da ni umestna ta prezidava, ampak da bi se za svoto, ki bode stala prezidava, lahko napravila že lepa nova zbornična palača.

Ljubljanska trgovska in obrtniška zbornica, ki obsega cel okoliš Slove-nije, je po vojni postala ena najvažnejših gospodarskih institucij pri nas ter je po svojem točnem in vsestranskem objektivnem in obsežnem delovanju ena izmed prvih in najvažnejših zbornic v naši državi. Zahvala gre tu prvič slučaj, da je kot bivša Kranjska trgovska obrtna zbornica imela priliko se za to v bivši Avstriji se usposobiti, drugič pa tudi neumorne-mu delovanju njenega tajništva od-nosno uradništva.

Tudi v finančnem oziru se zbornici godi bolje kot marsikateri drugi. Res je, da pobira 25% doklada, a le od osnovnega davka in sicer pri obni pridobitini od počvetorjenega pred-vojnega davčnega postavka in od po-sebne pridobitine od 10% ali še nižje-ga davka brez vsakih pribitkov, kate-re jemlje država za se.

Ker je ta stanovska institucija tako važna, moramo vendar za njo imeti tudi primerne prostore. Nikakor se tu ne smemo pokazati za male ljudi. Tudi je naloga takih javnih institu-cij, da v času ko se nahaja industrija in obrt v popolnem zastoj, da prisko-či na pomoč, da se da vsaj malo dela tem ljudem.

Zbornica je že pred vojno jako ugodno kupila svoje sedanje poslopje.

Hiša je zidana kot signorilni laški dvorec, ki jo je dala postaviti za svo-je bivanje grofica Walderstein pred kakimi štiridesetimi leti. Cela palača je torej služila le kot ena enota za eno stanovanje, za katero je bilo že pred vojno težko dobiti primerne najem-nika.

Ko se je zbornica preselila v hišo leta 1916, se ni ta prav nič popravila niti se ni pobelila in preslikala, vse je ostalo po starem.

Ze ob nakupu hiše se je mislilo na prezidavo in se je ustanovil za to po-trebni fond, ki se je z vsakim letom množil. Da ni prišlo do prezidave je bila kriva le vojna in povojne raz-mere.

Poslopje v sedanji razdelbi in obli-ki ni nikakor primerno za urade in potrebe zbornice. Drugič je pa stavbo sploh treba popraviti in očistiti, če se noče, da se dela škoda in da razpada.

Poslopje tudi nima prepotrebne centralne kurjave, kar se danes že pri navadnih stanovanjskih hišah napra-vlja. Kar se razdelitve tiče, manjka v prvi vrsti večja zborovalna dvorana, kakor tudi manjših soban kjer bi re-ferenti nemoteno mogli uradovati, kajti ti sedaj uradujejo po dva in tri-je skupaj in je občevanje s strankami zelo otežkočeno.

Tudi v ostalem manjka prostorov za seje odsekov, klubovih sej in niti predsedstvo nima svojega posebnega lokala. Dalje je poslopje tako zgraje-no, da ima v podstrešju za višino sob dvignjeno ostrežje ter se bode na ta način s primeroma manjšimi stroški

dalo vse to izkoristiti za pisarne in dvorano. Tudi se mora dobiti v poslop-ju prostora za manjša zborovanja in ankete raznim gospodarskim instituci-jam, katerih v Ljubljani tako silno primanjkuje. Tudi bode treba misliti na obrtnopospeševalni urad, na čital-nico in knjižnico, ker ravno tu nam popolnoma primanjkuje najmanjših takih naprav, ki so za naše gospodar-ske kroge velikega pomena.

Zbornico zastopajo danes nje člani, ki so vzeti iz vrst pridobitnih repre-zentantov ter so povečini voditelji in delavci na gospodarskem polju, ki go-tovo zadevo tudi stvarno poznajo in ti so sklenili že pred letom dni, da se to delo izvrši, katero se je poverilo ene-mu naših prvovrstnih strokovnjakov. Če pa tako važna korporacija nekaj gradi, bi bila vendar velika napaka, ako bi bili tu mali branjevci in se mo-ra važnosti našega stanu in ugleda tu-di naš reprezentativni dom primerno urediti.

V tem slučaju ne gre za kako pri-vatno stavbo. V našo palačo dohajajo prav v velikem številu zelo važni in ugledni gospodje ne le iz tuzemstva ampak tudi iz inozemstva. Gotovo to ne bode brez dobrega slovesa in pri-poročila, ako tu pokažemo gradivo na-še domače zemlje, kakor tudi delo na-šega umetnika, mojstra in delavca.

Kar se tiče vprašanja, ali prezidava ali nova palača, mislim, da mi ni tre-ba mnogo govoriti.

Ako se zida nova palača tam kje v obližju sedanje, bi to stalo z zemlji-šcem in vsemi drugimi stroški vred 8 do 10 milijonov dinarjev. Za to palačo v sedanjem stanju, ki bi jo morali se-veda potem prodati, pa bi se ne dobi-lo mnogo čez 1 milijon, torej je treba novih 8 milijonov dinarjev. Prezidava pa bode stala le kako tretjino tega in bode stavba popolnoma odgovarjala svojemu namenu za precejšnjo dobo. Za večno pa itak nobena stvar na sve-tu ni.

Dr. M. Dobrila:

Letošnji promet na Ljubljan-ski borzi.

Vkljub vladajoči stagnaciji in dnev-no težjim denarnim prilikam se na naši borzi razvija promet povsem za-dovoljivo.

Poslovanje na blagovnem oddelku kaže kvalitativno in kvantitativno lep razmah, dasi bi obseg pri večjem za-nimanju in upoštevanju pomembnosti borznega trgovanja bil lahko nepri-merno večji.

Blagovni promet v prošlem letu t. j. v dobi 4 in pol meseca je znašal celo-kupno 536 in pol vagona, od tega je odpadlo na lesno kupčijo 416 vago-nov. Letos v dobi 5 mesecev je bla-govni promet narastel na 764 in pol vagona, od katerih odpade na les 722 vagonov.

Te številke nam kažejo, da se je blagovni promet dvignil za celih 50%.

Marsikdo bode skeptično premotri-val te številke. Toda vpoštevati mora-mo tu dve bistveni okolnosti: prvič nagli porast našega dinarja, s čimur so naši lesni producenti in naša indu-strija najtežje prizadeti in drugič, kar sem že zgoraj mimogrede omenil, omalovaževanje borze s strani števil-nih in pomembnih gospodarskih kro-gov.

Efektini promet, ki je v lanskem le-tu izkazoval celokupno Din 486.101.50

se je v tekočem letu do danes dvignil na Din 1.111.180. Povečanje tega pro-meta nadkriljuje torej znatno odstotek dviga na blagovnem oddelku.

Posebno zanimanje pa se je v teko-čem letu pričelo za borzno razsodišče. Trgovci spoznavajo čim bolj važnost te institucije, ki jim ravno danes — v težkih gospodarskih in finančijelnih prilikah — nudi možnost hitrega raz-sojevanja sporov in njih še hitrejše izvršilo.

Mogli bi navesti konkretne slučaje, v katerih je marsikateri trgovec, ki je odlašal sodno postopanje napram zamudnemu kontrahentu predolgo, prišel v prekeren položaj, da izgubi popolnoma svojo tirjatev. V zadnjem trenutku se mu je s posredovanjem borznega razsodišča posrečilo obvaro-vati se sicer občutne in nepovratne izgube.

V letošnjem letu je bilo vloženih skupno 32 tožb v vrednosti Din 909.158.40 torej se je število tožb na-pram proslomu letu podesetorilo in tožbena vrednost pošestorila.

Da borzna uprava upošteva uteme-ljene želje naših gospodarskih krogov, o tem pač ne bode nihče dvomil. Saj se ista sestavlja iz predstavnikov na-šega gospodarstva, ki budno pazijo na vse naše gospodarske prilike, poznajo vse težkoče našega gospodarskega razvoja in se trudijo iste kolikor mo-goče omiliti.

Vpoštevajoča vse te okolnosti in razne želje gospodarskih krogov je borzna uprava na njeni zadnji seji sklenila pomnožiti število borznih senzalov in sicer za 5 mest. S to po-množitvijo hoče borzna uprava pro-vesti specializiranje borznih senza-lov, da se morejo isti čim temeljitje udelejevati v njihovi posebni stroki in nuditi istočasno gospodarskim kro-gom večjo možnost zaključevanja po-slovov potom borznega tržišča, s čimur se bode nedvomno tudi delokrog bor-ze razširil in se s tem institucija po-vspela stopnjeva do one višine, ki ji gre po namenu in pomenu.

Razun tega je borzna uprava skle-nila znižati tudi pristojbino za posre-dovanje ob sklepanju poslov v prome-tu z vrednotami in sicer v tem smislu, da se pri državnih papirjih, javnih posojilih, založnicah, zadolžnicah, prometnih in ostalih obveznicah pri-stojbine ne računijo kakor do sedaj od nominalne, temveč le od tečajne vrednosti.

S tem je olajšan tudi promet z vred-notami in nadejati se je, da se tudi to borzno tržišče dvigne do večjega stila.

Borzna uprava je s tem ponovno po-kazala njeno stremljenje k dvigu na-še najpomembnejše gospodarske in-stitucije. Njeno stremljenje pa ne sme ostati omejeno le v trudu in brigi nje-nih upravnih članov, temveč mora najti oporo in podporo v celem našem gospodarskem življu, posebno pa še izven ljubljanskega okoliša.

Časi so težki in gospodarstvo bode zmagalo le tedaj, če bode združilo vse svoje sile v gospodarski instituciji, ka-tera nam brez lišpa in okraskov pre-dočuje stanje celotnega našega gospo-darstva, koje dnevna poročila nam v mrtvih črkah predočujejo živo cirkulacijo krvi v naših gospodarskih žilah, zunanemu gospodarskemu svetu pa kažejo naše dnevno gospodarsko lice.

Kakor drugod, mora ona tudi pri nas vdobiti med vsemi našimi gospo-darskimi krogi brez izjeme dinamično moč, ki naj pribori Sloveniji vse gospodarske privilegije, koje uživajo druge naše popolne borze.

Stanovanjski zakon in hišno-najemni davek.

S stanovanjskim zakonom, ki je stopil v veljavo dne 15. maja 1925, se je dovolilo hišnim posestnikom zviša-ti gospodarsko šibkejšim slojem, na-štetim v čl. 12. zakona najemščino v izmeri 6- do 15 kratne najemščine me-seca julija 1914, ki se bere v dinar-jih. Ostalim najemnikom smejo hišni posestniki na podlagi tega zakona povišati najemščino do poljubne vi-sine.

Ob uveljavljanju tega zakona se je hote ali ne hote prezrlo jako važnó vprašanje znižanja hišno-najemnega davka, ki bi se moralo rešiti vzpored-no s stanovanjskim zakonom, ako vla-da ni hotela samo zvišati lastnih do-hodkov z višjim donosom hišno-na-jemnega davka, za kar je porabila dobro ji došlo zahtevo hišnih posest-nikov, da se jim s povišanami najem-ninami izboljša njihov gmotni polo-žaj. Enako se tudi povodom prejšnjih stanovanjskih zakonov ni nikdar res-no razmotrivalo dejstva, da država ne more in ne sme porabljati ureditve najemnin za to, da zvišava lastne do-hodke, ampak bi se morala ob ureja-nju najemnin odreči povišanim dono-som, ako ji je resno mar na tem, da se na eni strani opomore hišnim posest-nikom, na drugi strani pa s poviški najemnin preobčutno ne zadene na-jemnikov, ki z redkimi izjemami ni-so v položaju, da izlahka plačajo po-viške v izmeri, kakoršne predvideva stanovanjski zakon.

Kako se vsled povišanja najemnine povišava obenem tudi hišno-najemni davek, na primer v Ljubljani, kaže nastopni vzgled:

Od hiše v Ljubljani, ki je imela le-ta 1914 osem stanovanj, za katere se je plačevalo po 600 K — čiste najem-nine, se je plačevalo v predvojni dobi

a) 19% davek od 4800 K	952 K — h
b) 55% dež. dokl. od 1088 K	979 K 20 h
c) 35% obč. dokl. od 1088 K	979 K 20 h
skupaj	1931 K 20 h

Obremenitev je dosegla približno 40% čiste najemnine.

Ako je znašala najemnina v dobi, od katere se je odmerilo hišno najem-ni davek za l. 1925/26, za vsako stano-vanje 1800 Din, za celo hišo torej 14.400 Din, znaša za l. 1925:

20% hišno-najemni davek od 14.400 Din	2880 Din
60% državni pribitek	1728 Din
30% izredni pribitek	1382 Din
invalidski davek	1400 Din
remontnokomorski pribitek	600 Din
35% občinske doklade	1008 Din
skupaj	8998 Din

Posestnik plača od najemnine nad 62% hišno-najemnega davka z razni-mi pribitki in dokladami vred. Od čiste najemnine mu torej ostane samo 3752 Din.

Ako je s 1. majem 1925 povišal najemnino za vsako stanovanje na 3600 Din (to je na 6 kratno izmero), bo plačal za l. 1927 in 1928, ako se obdačenje do takrat ne izpremeni, davek od povprečne najemnine 25.200 Din in sicer:

20% davek	5.040 Din
60% državni pribitek	3.024 Din
30% izredni pribitek	2.419 Din
invalidski davek	3.600 Din
remontnokomorski pribitek	1.800 Din
35% občinske doklade	1.764 Din
skupaj	17.647 Din

Hišnemu posestniku, ki je povišal najemnino iz naslova zadnjega stano-vanjskega zakona za 100%, to je na dvojno izmero do tedanje najemnine, bo ostalo od povišane najemnine po

14.400 Din, čim plača višji davek po 8649 Din, samo 5751 Din ali približno 43%. Vrh tega bodo najemniki plačali od poviške še mestne davščine, ki znašajo 24%. Od zneska po (25.200 do 14.400) 10.800 Din bodo znašale mestne davščine 2592 Din. Najemniki bodo torej plačali na kosmati najemninini povišek po 14.400 Din + 2.592 Din, skupaj 16.992 Din, od tega zneska pa bo po preteku sedanjega dvoletja (1925/26) pobrala država 8649 Din in občina 2592 Din, obe skupaj torej 11.241 Din, gospodarju pa bo ostalo samo 5751 Din. Od celotno povišanega zneska bo ostalo hišnemu posestniku komaj ena tretjina, dočim gre ostali znesek za davke in davščine.

Iz tega računa je razvidno, da je nujno potrebno, da se hišno-najemni davek reformira v tem zmislu, da se temeljni davek zniža vsaj na polovico in hišne posestnike prisili, da znižanemu davku primerno znižajo tudi najemnine. Ako ni vladi na tem, da napravi iz naslova stanovanjskega zakona kupčijo v svoj prid, ampak hoče v resnici ščititi poleg hišnih posestnikov tudi najemnike, pred vsem lastne uradnike in ostale gospodarsko šibkejšje sloje, bo morala načeti vprašanje znižanja davčnih bremen hišne posesti. Za to ima ravno sedaj, ko se pripravljajo nove dvanajstine, najugodnejšo priliko, ker bo hišno-najemni davek vsled povišanj najemnin, ki so se v zadnjih letih izvršile, dosegel proračunjene vsote tudi brez donosa na poviške odpadajočega davka.

Naša plovba in prihodnji proračun.

Pod tem naslovom je priobčil pomorski kapetan g. A. Antić v »Jug. Lloyd« članek, ki je vreden, da se z njim seznani širša javnost, zlasti pa naši uvozniki in izvozniki. Izvajanja g. Antića so sledeča:

V proračunu za leto 1923 je bila naši morski plovbi zajamčena subvencija v iznosu 40 milijonov dinarjev. Naravno, da je bil ta iznos premajhen, toda kar je glavno, je bil ta iznos porazdeljen na popolnoma nepravilnem način.

Kakor znano, se deli morska plovba na tri kategorije, in to: 1. mala obalna plovba; 2. velika obalna plovba; 3. dolga ali oceanska plovba.

Zastopniki vseh treh kategorij naše plovbe so bili pred porazdelitvijo subvencije povabljeni na konferenco ministrstva saobračaja v Beograd v svrhu, da bi razpravljali o iznosih potrebne subvencije.

Mala ali obalna plovba je izjavila, da potrebuje letno subvencijo v iznosu 50 milijonov dinarjev; temu sorazmerno so izjavili zastopniki velike in oceanske plovbe, da bi potrebovali za izvršbo od ministrstva saobračaja določenega programa državno subvencijo v iznosu nadaljnjih 150 milijonov dinarjev.

Z ozirom na ta stvarni položaj je ministrstvo saobračaja odločilo, da prouči upravičenost predloženih zahtevkov in da potem, ako se že ne da kriti celo potrebo, repartira vsaj onih 40 milijonov po nekakem pravičnem ključu. Konferenca so se prekinile z izjavo ministrstva, da bo zastopnike ponovno povabilo na konferenco, čim zbere potrebne podatke. Do teh konferenc pa žalibog ni prišlo in vsa gori omenjena državna subvencija se je porazdelila med društva male obalne plovbe, medtem ko niso društva velike obalne in dolge oceanske plovbe dobila ničesar.

Pri tem je potrebno, da vprašamo: Zakaj se ni pred repartitijo zaslilo zastopnike vseh parobrodskih družb odnosno kategorij, kakor je ministrstvo saobračaja prej obljubilo in zakaj se je dala cela državna subvencija v iznosu 40 milijonov dinarjev mali obalni plovbi, drugim pa ničesar? Javnost želi znati, kdo nosi odgovornost za tako porazdelitev državne subvencije in po katerih vidikih se je izvršila ta porazdelitev. Odgovor na ta vprašanja zanima tri četrtine naših

pomorščakov, ki so bili pred vojno zaposleni na teh velikih in oceanskih progah in ki so danes doma brez posla v največji bedi.

Subvencija v iznosu 40 milijonov dinarjev za malo obalno plovbo je prevelika, ker je ta vrsta plovbe zadostno rentabilna in ni izpostavljena tuji konkurenci. Ta subvencija, kakor vidimo danes, ni prinesla splošnosti nobene posebne koristi, ker ne samo, da se cene za prevoz blaga in potnikov niso znižale, ampak so se nasprotno še povišale, ne da bi se pri tem uvedle kakšne udobnosti za potnike, niti da bi se povečala varnost potovanja in spremenile ugodnosti za prevoz blaga.

Velika obalna in dolga oceanska plovba sta nasprotno prepuščeni svoji usodi in vodilo bi nas predaleč, ako bi hoteli tu natančneje pojasniti, kakšne važnosti je ta plovba za našo izvozno in uvozno trgovino ter za druge gospodarske in politične interese naše države.

Uvedba rednega prometa z Egejskim morjem, Aleksandrijo, Marsciljem in Marokom je neobhodno potrebna, da niti ne govorimo o važnosti drugih pomorskih zvez. Toda ne smemo pri tem pozabiti, da je za ta posel naša trgovska mornarica preslaba in premajhna in zato moramo posvetiti posebno pozornost obnovi našega plovbenega parka. Z ustanovitvijo posebnih nagrad bi se napravilo mnogo ne samo za napredek posameznih družtev, ampak tudi za blagostanje našega pomorskega sveta, ker more v nasprotnem slučaju ta stroka naše plovbe popolnoma izginiti.

Po zadnji izjavi ministrstva financ je težko pričakovati, da se bo v prihodnjem proračunu povečala postavka subvencij za našo plovbo. To ne nudi najboljše perspektive za našo veliko in oceansko plovbo, osobito ne za primer, da se bo subvencijo repartiralo kakor preteklo leto po neznanih in nemogočih kriterijih.

V splošnem interesu je tedaj, da se vprašanje vzdrževanja, obnove in pospeševanja naše paroplovbe temeljito prouči in da se posveti vsem kategorijam enaka pozornost, kar naj se dokaže s pravično in smoteno porazdelitvijo državne subvencije. Subvencija je majhna, a porazdelitev slaba, zato se s pravico pričakuje, da bo parlamentarna razprava o tej postavki doprinesla za stvar več jasnosti in razumevanja.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

XV. odločba D. S. št. 12.267/23 od 8. marca 1924.

Dne 20. maja sem za U. d. b. v K. deklariral pri carinarnici v Ljubljani pet vagonov amonijevega solitra (= amonijevega nitrata) kot kalijev nitrat (= kalijev soliter) surov. Moji prijavi je bilo v smislu člena 34. car. zak. priložiti: a) pet tovornih listov, v katerih je bilo predmetno blago izrečno označeno kot »amonijev soliter = amonijev nitrat«; b) uverjenje o poreklu robe, izstavljeno na Upravo državne smodnišnice v K., tudi z naimenovanjem »amonijev soliter = amonijev nitrat« in c) izvirna faktura, izstavljena na M. R. v Z., toda z izrečno pripombo »Za Upravo b. v K.« in tudi z naimenovanjem »amonijev soliter = amonijev nitrat«.

Iz vseh deklaracij priloženih dokumentov je bilo torej jasno, da gre za surov amonijev soliter ali amonijev nitrat, kateri se mora cariniti ali po t. p. 211 k. z., t. j. carine prosto ali pa po tar. p. 201, glasom katere je po minimalnem stavu tudi carine prost. Očividno je torej bilo, da ni bila vložena deklaracija napisana po tarifi in zakonskih predpisih, kakor to izrečno zahteva člen 37. car. zak. ter da se potemtakem deklaracija tudi ni ujemala s priloženimi listinami, ki so se glasile na amonijev in ne kalijev soliter, kakor se je pomotoma prijavilo. Po členu 37. car. zak. je bila očividno carinarnica dolžna tako pogrešno, neujemajočo se in

zraven tega nepredpisno sestavljeno deklaracijo vriniti deklarantu z opombo, v čem obstoji nepravilnost. To carinarnica, protivno določbam omenjenega člena car. zakona, ni storila, marveč je tako očito napačno deklariranje predmetnega blaga službenim pregledom robe celo potrdila kot pravilno; dočim je nasprotno bila dolžnost carinarnice, da se v smislu člena 41. car. zak. osvedoči, da-li se prijavljena roba v vsem ujema z deklaracijo. S svojim početjem je carinarnica zlorabila zakonita določila in uradno potrdila neresnično stanje. Prekršila je carinarnica tudi čl. 43. car. zak., kateri ji nalaga dolžnost, da ob neujemanju deklaracije z listinami napravi takoj zapisnik. S svojim povsem pogrešnim in protipredpisnim postopanjem je carinarnica lastniku blaga — Upravi drž. b. v K. — zakrivila škodo 6621 Din v zlatu na po nepotrebno vplačani carini.

Proti tej nepravilni ocarinitvi sem predložil priziv na finančnega ministra s prošnjo za povračilo protipredpisno vplačane carine. Ministrstvo je pa priziv z odlokom Cbr. 69.773 od 4. junija 1923 zavrnilo kot neumesten iz sledečih razlogov:

1. »Što je sporna roba nabavljena preko posrednika i nisu ispunjeni uslovi raspisa Cbr. 49.841/20, da bi se mogao koristiti kao državno nadležstvo i

2. što je roba dignuta iz magacina, a ugled robe nije priložen (člen 55. car. zak.).«

(Konec prihodnjic.)

Kupujte samo prvovrstno domačo svinjsko mast

znamke **J. P.** znamke

Lastni izdelek tvrdke
JANKO POPOVIČ v Ljubljani
Najnižje cene! Solidna postrežba! — Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg

Iz naših organizacij.

Trgovsko društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da se izlet v Tržič v zvezi z ogledom tamšnjih tovarn, ki je bil nameravan za nedeljo dne 21. junija, ne vrši, ker so nastale nepredvidene ovire. O prihodnjem izletu sledi obvestilo pravočasno. — Odbor.

Trgovina.

Spekulacija z dalmatinskim vinom. Uprava občine Kuna se pritožuje, da je za vinsko trgovino v Dalmaciji zelo fatalno dejstvo, da se pod dobrimi imeni prodaja vino slabših kvalit. Občina Kuna prideluje, kakor vsa Dalmacija, črno, belo in opolo vino, kakor tudi znani »dingač«. Znano je, da se prodaja naši državi »dingač« najmanj desetkrat več nego znaša celokupna produkcija. S takim postopanjem se občutno škodi prestižu naše vinske trgovine in se zato nakupovalcem priporoča, da so pri nakupu vin in pri izbiri posrednikov pozorni.

Francoska zunanja trgovina. — Uvoz v prvih štirih mesecih tekočega leta je znašal 12.876 milijonov frankov, kar pomeni znižanje za več nego 613 milijonov frankov napram isti dobi v letu 1924. Izvoz je znašal 14.477 milijonov frankov. Izvoz hmelja iz Slovenije. — Po časopisnih poročilih se je v I. četrtletju t. l. izvozilo iz Slovenije za 6.900.000 Din hmelja.

Znižanje francoskih taks za legalizacijo izpričeval o poreklu blaga. — Francoska vlada je znižala takso za legalizacijo izpričeval o izvoru blaga, ki so potrebna za izvoz blaga na Francoskem. Izpričevala se bodo legalizirala brezplačno, kadar gre za blago v vrednosti do 100 zlatih frankov, za večjo vrednost pa se pobira taksa po 5 zlatih frankov. Znižanje je že stopilo v veljavo.

Naš izvoz v aprilu. — Generalno ravnanje carine objavlja izvoz Jugoslavije v aprilu 1925. Znašal je 320.836 ton v vrednosti 659.681.119 dinarjev, oziroma 54.960.602 zlatih dinarjev. Številke za lanski april so te-le: 260.920 ton, vrednost 725.294.276 Din, 51.099.012 zlatih dinarjev. Zanimivo je, da se je izvoz v tonah povečal, dočim je šel v dinarjih nazaj; nasprotno pa se je v zlatih dinarjih narasel, znak, da je dinar od lanskega aprila do letos zelo dvignil. Zlati dinar se najlaže izračuna, če se vzame njegovo razmerje do dolarja, ki ima približno zlato vrednost. V odstotkih se je izvoz dvignil pri tonah za 23%, pri zlatih dinarjih pa za 7.55%. Glavni izvozni predmeti v aprilu, v milijonih dinarjev so bili: Koruza 199, stavbni les 111, jajca 73, govedo 31, hmelj 15.4, sveže meso 14, svince v ploščah 13, cement 12.6, rude 12, konji 11.7, kože 11.6, prašiči 9.8, leseni izdelki 8.7, amoniakova soda 5.2, posoda iz železne pločevine 4.8, kalcijev karbid 4.7, žito (brez pšenice) 4.4, mesni izdelki 4.14, železniški pragovi 4.13, zdravilna zelišča 3.9, pšenica 3.89, bukovki pragovi 3.57, sir 3.55, usnjeni izvlečki 3.39, kurilni les 3.33, otrobi 2.93, pšenična moka 2.34, fižol 2.12, perutnina 1.91 itd. Koruza se je na prvem mestu dobro držala; včasih jo zamenja stavbni les. — V prvih štirih mesecih je pa znašal skupni izvoz 1.337.804 tone, vrednost 2.933.162.656 dinarjev, 244.777.228 zlatih dinarjev; lani pa 976.184 ton, vrednost 2.786.672.730 dinarjev, 193.958.563 zlatih dinarjev. Napredek napram letu 1924 — za prve štiri mesece — znaša: 361.620 ton, 146.489.926 dinarjev, 50.818.655 zlatih dinarjev. V odstotkih znaša prirastek pri tonah 37%, pri zlatih dinarjih pa 26.2%. Vsekakor zelo velik dvig, ki kaže vedno rastočo aktivno tendenco naše trgovske bilance v zunanji trgovini.

Za nabavo pip za sode in sodov se zanima neka bolgarska tvrdka. Njen natančnejši naslov se izve v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Konkurzni oklic. — O imovini Josipine Klemenčičeve, trgovke z deželnimi pridelki in sadjem na Rečici pri Bledu. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Radovljici dne 20. junija 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 15. julija 1925.

Industrija.

Industrijska zbornica v Beogradu je imela dne 10. t. m. sejo, na kateri so se obravnavale jako zanimive zadeve industrijskih krogov. Med drugimi je zbornica zahtevala ostrejšo kontrolo uvoženih živil, v prvi vrsti moke. V zadnjih mesecih se je uvozilo v našo državo veliko ameriške moke, ki je kemično po beljenu, grenka in zdravju škodljiva. Ker je cena nižja nego za domačo moko, se jako kupuje, vsled česar naša mlinarska industrija jako težko občuti to konkurenco. Nadalje se je zbornica pečala za dejstvom, da se naša industrija pri državnih dobavah ne vpošteva zadostno, odredila priprave za izvozniki kongres, ki se vrši jeseni v Beogradu, in izvedla obširno debato o reformi neposrednih davkov in o davku na zaslužek telesnih delavcev, katerega se je posebno ostro kritiziralo.

Carina.

Carinski prejemki. — V tretji desetini meseca maja t. l. so naše carinarnice pobrale 76.310.629 Din carine. Največ so pobrale carinarnice v Beogradu (16 milijonov 755.620 Din), v Zagrebu 11 milijonov 821.933 Din, v Ljubljani (4 milijone 36.040 Din), v Subotici (3.150.458 Din), v Novem Sadu (3.074.749 Din) in v Mariboru (2.886.931 Din). Od ostalih carinarnic v Sloveniji so pobrale znatne vsote še carinarnice v Gor. Radgoni (128.863 Din), na Jesenicah (606.174 Din) in na Rakeku (495.249 Din). — V mesecu maju t. l. se je v celoti pobralo carine v naši državi: 187.242.956 Din in v mesecu aprilu t. l. 164.271.795 Din, v letu 1924 pa v mesecu maju 141.013.136 Din in v mesecu aprilu 138.993.427 Din.

Denarstvo.

Uradna izjava Narodne banke. Uprava Narodne banke objavlja glede državi dovoljenih kreditov uradno izjavo, ki pred vsem konstatira: z ozirom na vesti, ki se že nekaj časa širijo in uporno vzdržujejo v finančnih in borznih krogih, se smatra uprava Narodne banke za primorano, da najodločneje demantira vse glasove o poskusih finančnega ministra, da dobi od Narodne banke nove kredite v kritje državnih potrebščin. Odnosaji med Narodno banko in državo so urejeni z zakonom o Narodni banki. Zadovoljevanje finančnega ministra pri Narodni banki se torej vrši strogo v mejah zakona. — Od nobene strani ni bil storjen kakršenkoli si bodi poskus, da bi se ti odnosaji v čemerkoli spremenili. Narodna banka v polnem soglasju z merodajnimi državnimi faktori vedno stoji na stališču, ki je našlo izraza v letošnjih poročilih in ki je dobilo popolno zaupanje vseh njenih delničarjev. To stališče je, da je prvi in najbistvenjši pogoj za ureditev našega gospodarskega stanja ustavitev vsakega nadaljnjega zadolževanja države na račun novčane cirkulacije. Te svoje politike napram državi Narodna banka ne misli in niti ne more menjati brez spremembe gori omenjenega zakona. Narodna banka je dalje prepričana, da se ne želi od strani pristojnih državnih organov, niti spremembe politike, niti spremembe zakona.

Obtok bankovcev po številu prebivalstva. — Koncem meseca decembra t. l. je znašala kvota na obtoku bankovcev za enega prebivalca, preračunjena v dolarje: v Franciji 54,8, v Švici 44,5, v Združenih državah 42,4, v Italiji 14,7, na Češkoslovaškem 19,6, na Ogrskem 7,9, v Avstriji 18,2 in v Angliji 46,6.

Nemška reparacijska plačila v mesecu aprilu t. l. — Po uradnih podatkih je Nemčija pobrala v mesecu aprilu t. l. na reparacijskih prispevkih 60 milijonov zlatih mark in plačala v tem mesecu Angliji 20,58 milijonov, Franciji 33 milijonov, Italiji 3,5 milijonov, Belgiji 8,58 milijonov, Japonski 1,13 milijonov, Jugoslaviji 2,31 milijonov, Portugalski 0,39 milijonov, Rumunski 0,98 milijonov in Grčiji 0,63 milijonov.

Davki in takse.

Remontno-komorski prispevek in davek na zaslužek telesnih delavcev. — Od več strani smo v zadnjem času dobili vprašanje, ali se na davek od zaslužka telesnih delavcev pobira tudi remontno-komorski prispevek, češ da čl. 56. zakona o proračunskih dvanajstih letih za mesec april—julij 1925 izrecno navaja, kakšni pribitki se na omenjeni davek smejo pobirati. Iz besedila omenjenega člena bi se dalo res sklepati, da je vse, kar plačajo telesni delavci, navedeno v členu samem, to je 2% davek, 30% izredni pribitek in invalidski davek in da jih ne zadene nobeno drugo plačilo. — Kljub temu pa se je generalna direkcija neposrednih davkov v navodilih, katere je izdala za izvrševanje gornjega člena, postavila na stališče, da se mora remontno-komorski prispevek pobirati tudi od davka na zaslužek telesnih delavcev. Temu stališču generalne direkcije se nikakor ne more odrekati upravičenosti, kajti iz člena 59. je razvidno, da se s 1. aprilom t. l. prične pobirati remontno-komorski prispevek po členu 242. zakona o ustroju vojske in mornarice. Prispevek se po čl. 242. pobira od vseh davčnih zavezancev v znesku invalidskega davka. Izvzeti so po nadaljnjem členu 243. samo častniki, stalni vojaški duhovniki, kapelniki in tehnični delovodje v aktivni službi pri vojski in mornarici ter parniške družbe in lastniki plovilnih objektov na rekah in morju. — Iz teh razlogov nikomur ne moremo priporočati, naj na davek na zaslužek telesnih delavcev ne pobira tudi remontno-komorskega prispevka.

Izterjavanje davkov. — Pred kratkim so vzbudila v naši javnosti precejšnjo pozornost časopisna poročila, ki so različno komentirala skrajno rigorozno postopanje pri prisilnem izterjavanju davkov v Vojvodini. Davčni izterjevalci so ponovno v odsotnosti davkoplačevalcev s silo vdrli v poslovne prostore davkoplačevalcev, odprli blagajne in zaplenili denar. Pri nas za enkrat še nismo tako

daleč, a vsa znamenja kažejo, da pride mo prav kmalu za Vojvodinci pod nož neusmiljenega in brezobzirnega izterjevalnega sistema. Prva znamenja so že tu. Davčna oblastva niso dostopna za še tako utemeljene prošnje za plačevanje davkov v daljših obdobjih, ampak take prošnje kratkoma zavračajo ali v izjemnih slučajih dovoljujejo roke, ki nikakor ne pomagajo prisilici iz zadrege. Davčna oblastva kažejo tako malo razumevanja za težave sedanje gospodarske krize, da prav radi verjamemo, da imajo od višjih oblastev vezane roke in da jim je generalna direkcija neposrednih davkov naložila brezobzirno izterjavanje. V tej generalni direkciji imamo Slovenci sploh velike prijatelje, ki nam hote ali ne hote delijo brce v vsakem oziru. Na eni strani kljub jasnemu določilu zakona nočejo dovoljevati odpisa vojnega davka v primerih, v katerih bi prisilno izterjanje vojnega davka ogrozilo eksistenčne pogoje davkoplačevalca, na drugi strani pa odreja poostreno izterjavanje vseh davkov, kakor da bi že naša davčna oblastva ne storila iz lastnega nagiba vsega, kar je v danih razmerah mogoče, da se davčni zaostanki pravočasno izterjajo. Vrh tega pa se davki v dvanajstini poostrojujejo in nalagajo kakor na primer davek na zaslužek telesnih delavcev tudi gospodarsko najšibkejšim slojem: poslom, delavcem itd., ki zaslužijo komaj toliko, da se najskromnejše prežive.

Posledice tega sistema kaže v Ljubljani tabla davčnega urada, na kateri je razglašeno toliko prisilnih prodaj premičnin zaradi davčnih zaostankov, da tabla za te razglase niti več ne zadostuje in se naleplja tudi na zid. A davčna administracija kljub temu še nadalje odklanja skoro vse plačilne ugodnosti, dasi bi morala vedeti, da večina davkoplačevalcev v sedanji gospodarski krizi ne more poravnati svojih davčnih zaostankov naenkrat, ampak samo, ako se ji dovolijo primerni obroki. Prosimo finančno delegacijo, da omili sedanjo prakso pri izterjavanju davkov, ker vendar ne gre, da bi se z brezobzirnim izterjavanjem uničevali eksistenčni pogoji davkoplačevalcev.

Velik protestni shod proti previsokim davkom v Sloveniji. Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani priredi v sporazumu z drugimi pridobitnimi organizacijami v nedeljo dne 21. junija 1925 ob 10. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union velik protestni shod proti neprimerno visokemu hišno-najemninskemu davku, proti 200% povišanju invalidskega davka ter proti previsoki lestvici dohodninskega davka v Sloveniji. Na shod se vabijo vsi hišni in zemljiški posestniki, kakor ostali davkoplačevalci iz cele z davki preobložene Slovenije ter naj se takoj ustanove posebni odbori, da bo udeležba na tem shodu impozantna, ker le s tem bomo dosegli uspeh. Na shod se povabijo vsi državni poslanci ter zastopniki merodajnih političnih strank.

Promet.

Neposredna železniška zveza s Poljsko. — V prometnem ministristvu se vrše na podlagi dogovora s poljsko železniško upravo priprave za otvoritev direktnega železniškega prometa med našo državo in poljsko republiko.

Uvedba telefonskega in brzojavnega prometa med Jugoslavijo in Švico. — Te dni pride v Beograd šef brzojavnega in telefonskega prometa v Švici z zastopnikom Marconijeve družbe iz Londona, da organizira telefonski in brzojavni promet med Jugoslavijo in Švico.

Direktne železniške tarife med Avstrijo in Ogrsko. — V železniškem prometu med Avstrijo in Ogrsko se uvedejo na podlagi pred kratkim sklenjenega sporazuma direktni železniški tarife. S tem se bo računanje tarif tudi za tranzitni promet bistveno olajšalo. Pogajanja za priznanje enakih medsebojnih ugodnosti se vrše tudi med rumunskimi, češkoslovaškimi, jugoslovanskimi, italijanskimi in nemškimi železnicami.

Kaj bo s tarifnim odborom? — V zakonu predvideni tarifni odbor, v katerem bi morali biti kot člani tudi zastopniki naših zbornic in ki bi imel pripravljati in proučevati vsa železniško-tarifna vprašanja, je danes žal še samo na papirju. V teku šestih let, odkar obstoji

ministristvo saobračaja, se je doslej izmenjalo že dvanajst prometnih ministrov, toda niti eden izmed njih ni smatral za potrebno, da bi vsaj enkrat sklical tarifni odbor in ga vprašal za mnenje o raznih tarifnih vprašanjih. Železniške tarife so se med tem časom že petkrat zvišale, tako linearno, kakor tudi procentualno, menjale in izpopolnjevale so se razne tarifne odredbe za potnike in blago, skoro redno na škodo našega trgovskega prometa, a prevozne tarife so tam, da jih nekateri potniki sploh ne morejo plačati, zbog tega se naše narodno gospodarstvo, zlasti naša trgovina, ne more razvijati v onem obsegu, kakor bi se morala, ako bi bile naše tarife nižje in po vrsti blaga pravičnejše urejene. Po inicijativi sedanjega prometnega ministra se v ministristvu saobračaja, kakor se čuje, prav intenzivno pripravlja uredba o prevozu potnikov in blaga, s katero se bo na naših železnicah v glavnih točkah uredilo razmerje med železnico kot prevoznikom z ene strani in potniki, odnosno poslovnimi krogi z druge strani. Ravnotako se pripravljata nova lokalna tarifa s klasifikacijo in splošnimi tarifnimi odredbami, izvozna povlaščenata tarifa in daljinar. Namen je, da se do prihodnje jeseni vse to konča, natisne in izda v izvršbo, toda nikakor se ne misli na to, da bi se predhodno sklicalo tarifni odbor, ki je po zakonu edino poklican, da dá predhodno svoje mnenje o uredbi in o tarifah, ki bodo po razglasitvi obvezne za vse, ki se bodo posluževali železnic. Zakaj tak strah pred zastopniki gospodarskih krogov? Zakaj ne zaslišati tudi mnenja onih, ki že leta in leta moledujejo, da se pri tako važnih vprašanjih upoštevajo tudi interesi našega gospodarstva? Sedanji tarifi so zlasti za našo lesno industrijo in trgovino katastrofalni. Obeta se izboljšanje, tolaži se nas že leta, toda položaj v zadnjem času je postal preresen, slovenska lesna trgovina preživlja čase, kakor jih ni še izza prevrata in to v glavnem zbog zavlačevanja rešitve tarifnih vprašanj. Apeliramo tu na ministra saobračaja, da vsaj v zadnji uri zasliši tudi mnenje gospodarskih krogov in že enkrat skliče tarifni odbor!

Razno.

Otvoritev jugoslovenskega paviljona v Parizu. Dne 16. t. m. je bil na slovesen način otvoren jugoslovanski paviljon na mednarodni dekorativni razstavi. Poleg zastopnikov kraljevine SHS, ministra trgovine in industrije dr. Grisogona so prisostvovali svečani otvoritvi francoski trgovinski minister Chamot, prosvetni minister de Monzie, glavni tajnik razstave Ferdinand David in načelnik umetniškega oddelka Leon Paul. Poslanik Spalajković je v svojem nagovoru naglašal iskreno prijateljstvo, ki veže obe državi. Francoski trgovinski minister Chamot se je v toplih besedah spominjal težkih časov in bojov leta 1916, ko je sam osebno videl velike borbe junaškega naroda na ogrojeni rodni zemlji v Srbiji. Trgovinski minister je imel sina, ki se je kot oficir v srbski vojni častno boril za svobodo junaškega naroda. G. Chamot je dalje v navdušenih besedah govoril o hrabrosti, vztrajnosti in požrtvovalnosti našega mladega kralja. Prosvetni minister de Monzie je izrekel priznanje jugoslov. dekorativni umetnosti, ki je v koncepciji precej slična francoski. Trgovinski minister dr. Grisogono je nato oficijelno otvoril razstavo, obenem naglašajoč, da se s to razstavo utrdijo trgovinske zveze med obema narodoma. — Nato so si navzoči ogledali razstavo jugoslovenskega paviljona.

Gospodarska vojna med Nemčijo in Poljsko. Nemška vlada je sporočila poljski vladi, da je uvoz premoga iz Poljske šlezije v Nemčijo z 15. t. m. prepovedan. Poljski listi pravijo, da znači ta ukrep napoved gospodarske vojne Poljski. Nemčija hoče potem gospodarskih represalij iztisniti iz Poljske važne politične koncesije, v prvi vrsti zahteva, da se odpove Poljska nekaterim pravicam, ki jih je pridobila z verzeillsko pogodbo. Listi dostavljajo, da je poljska vlada v predvidenju nemških represalij pripravila celo vrsto ukrepov v svrhu zaščite poljskega gospodarskega življenja. Priporočajo ljudstvu, naj ne kupuje nemških izdelkov na trgu. Poljski listi sma-

trajo, da je ta gospodarska vojna politična ofenziva Nemčije proti temeljem poljske neodvisnosti.

Ameriška letina. — Ameriška poročila o letini naglašajo, da so posevki pšenice in koruze vsled pobeze trpeli občutno škodo. V nekaterih pokrajinah je koroza popolnoma uničena. Zaradi tega se cene za pšenico in koroza dvigajo.

Izrabljanje Mrtvega morja. — Angleži so se resno odločili, da izrabijo bogate naravne zaklade Mrtvega morja. Palestinska vlada se je potom centralne vlade v Londonu obrnila na podjetnike, ki bi hoteli za enkrat pridobivati na Mrtvem morju sol. Prostornina Mrtvega morja se ceni na 120 milijard kubičnih metrov. Površinska plast vsebuje baje okoli 30 milijard ton soli, od teh približno 1,5 kalijevega klorida. Vsebinsko sode se ceni na 34%. Zadnji poizkusi so dokazali, da bi se pridobivanje kalijeve soli na Mrtvem morju dobro rentiralo. Sedaj se morje preizkusi, če bi se mogla odkriti ležišča fosfata in asfalta.

Nemčija za izpraznitev Porurja. — Iz krogov, ki so zelo blizu nemški vladi, se poroča, da smatra Nemčija izpraznitev ruhrske kotline 16. avgusta kot predpogoj za sklenitev garancijskega pakta in za vstop Nemčije v Društvo narodov. — Francoski odgovor na nemške predloge bo najbrže povzročil nove notranje politične boje. Akoravno je več zastopnikov nemških nacionalistov na vladi, hočejo vendar le-ti napeti vse sile proti sklenitvi garancijskega pakta. V teh okoliščinah se nemška vlada ne bo mogla odločiti za sklenitev pakta in za vstop Nemčije v Društvo narodov, dokler ne bo Francija dala zagotovilo, da se izpraznitev Porurja ne bo odložila na čas po 16. avgusta. Poroča se še, da je državni predsednik Hindenburg naročil ravnatelju pruskim muzejem Falkeju, da naj okraši prostore predsedniške palače s podobami najslavnejših vojaških dostojanstvenikov stare Nemčije. Podob, ki jih je svoj čas Elbert dal razvesiti po teh prostorih, se bodo vrstile muzejem. V svoji delovni sobi bo dal Hindenburg postaviti doprsni kip Viljema II., ki mu ga je bivši cesar daroval pri zmagi pri Tannenbergu.

Ljubljanska borza.

V sredo, 17. junija 1925.

Vrednote: 7% nvesticijsko posojilo iz leta 1921 den. 61.50, bl. 62.50; Loterijska 2% državnja renta za vojno škodo den. 200; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 210, bl. 201, zaklj. 201; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 235; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 335, blago 345; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 112; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280; 4% zastavni listi Kranjske dež. banke den. 20; 4% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Les: Smrekovi hlodi, od 25 cm prem., napr., fco nakl. postaja den. 250; deske, 20 in 25 mm, III. vrsta, fco meja den. 480; trami, 5/7, 11 m, 6/7, 11 in 12 m, kompletacija, 3/3, 3/4, 4 m, 4/4, 4/5, od 5 m napr., fco meja den. 475; bukovno ogelje, la eksp. blago, fco meja 2 vag. den. 94.50, bl. 94.50, zaklj. 94.50; čreslo, suho, v ovojih, letošnje, fco nakl. postaja 5 vag., den. 35, bl. 35, zaklj. 35. — **Zito in poljski pridelki:** Pšenica Hardwinter, par. Postojna trans. bl. 465; pšenica Rosafé, par. Postojna trans. bl. 460; pšenica avstralska, par. Postojna trans. blago 450; otrobi pšenični, juta-vreče, fco Ljubljana bl. 200; ječmen, orig., srbski, 60 kg, fco Ljubljana bl. 325; fižol, ribničar, orig., fco Ljubljana den. 260; fižol, koks, orig., fco Ljubljana den. 260.

Tržna poročila.

Marihorsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 12. junija 1925 se je prijavilo 220 svinj in 3 koze, 1 ovca, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 ted-

nov stari komad 75—100 Din; 7—9 tednov 125—200; 3—4 mesece 225—300; 5 do 7 mesecev 350—425; 8—10 mesecev 625—750; 1 kg žive teže 12—14.50; 1 kg mrtve teže 15—17.50; kože komad 137 do 150; oves 60 Din. Prodalo se je 129 svinj.

Vinska trgovina v Dalmaciji. Veliki župan splitske oblasti naznanja, da je bila doslej trgovina z vinom v Dalmaciji slaba. Le neznatne količine vina so se izvozile v notranjost države. Cene so ostale čvrste, le pri belih vinih se opaža majhen porast cen. Za črno se je plačevalo 25 do 27.50, za apollo 27 do 35, za bela pa 45 do 50 Din za hl in odstotek alkohola.

Svilodni trg v Gorici. S 15. t. m. se je otvoril prvi tržni dan svilodov. Na trgu je bilo okrog 100 kg blaga, ki pa po večini ni bilo prvovrstno. Cena za kilogram okrog 24 lir. Vzrok tako nizki ceni moramo iskati v tem, da je na trg prišlo malo kupcev, a še ti so se držali nazaj s ceno, pa tudi blago, kakor rečeno ni bilo prvovrstno. Pri svilodnih mešičkih imamo 3 vrste, in sicer I. vrsto popolnoma brez napake, zdrava, čista, brez peg in v pravilni obliki ter trda. V II. vrsto spadajo mehkejši, a čisti; nadalje taki, ki nimajo pravilne oblike, grbavi in dvojčki, pa tudi taki, ki so nekoliko umazani, vendar pa suhi. V drugo vrsto spadajo tudi taki svilodi, ki so prevrtani od metuljev in miši. V III. vrsto spadajo vsi svilodni mešički, ki so popolnoma umazani in mokri, pa tudi taki, v katerih leži mrtva sviloprejkica in so pajčevinasti ter zmečkani. Ta vrsta je seveda najmanj vredna.

Dunajski živinjski sejem (15. junija). Dogon 3857 komadov, od teh 354 iz Jugoslavije. Boljše blago je nazadovalo za 10, ostalo za 15 grošev za kg. Notirali so za kg žive teže v šilingih: voli: najboljše vrste 1.70 do 2.05, I. 1.50 do 1.65, II. 1.30

Zlatorog terpentinovo milo,

najbolji domači izdelek, ne sme manjkati v nobeni trgovini! Vsaka gospodinja, katere je prala enkrat s tem milom, ne bo več kupila drugega mila!

do 1.45, III. 1.10 do 1.25; bik: 1.10 do 1.60; krave: 1 do 1.50.

Dunajska borza za kmetijske produkte (15. junija). Navzlic nazadovanju ameriških cen koncem preteklega tedna so ostale cene na dunajskem tržišču skoraj nespremenjene. Amerika je vplivala le v toliko, da je bilo še manj nakupovanja kot pretekli teden. Zato je bilo le prav malo prometa. V splošnem so cene bolj ugodne kupcem, a kljub temu ni bilo pri njih mnogo zanimanja za blago. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 51.50 do 52.50, madžarska s Potisja 54.50 do 55.50, Rosafé 53.50 do 54; rž: domača 38 do 42, češkomoravska 49 do 50; ječmen: 38 do 42; turščica: 30 do 31; oves 43 do 44; seno 11 do 14.50; slama: 6.80 do 10.50.

Kovinski trg: Poročila iz Amerike so ugodnejša, kupčija je boljša, produkcija je šla gor na 70% kapacitete, cene so trdnjše, v bodočnost gledajo z zaupanjem.

V Evropi se pa položaj ni nič izboljšal. Politična nesigurnost traja dalje, padajoči frank pa trga tudi ni utrdil in se je splošna situacija zelo poostрила. Razmere na evropskem kontinentu vplivajo tudi na Anglijo, nova naročila s kontinen-

ta so padla na minimum. Domači konsum kupi le najpotrebnejše blago in čaka na znižanje cen. Od 1. septembra 1924 do 1. aprila 1925 so importirali Angleži s kontinenta 101.000 ton železa in železnine, v istem času leto prej pa 72.000; to v ilustracijo, da je angleška železna industrija v domači deželi sami ogrožena. — Število delujočih plavžev na Francoskem je bilo 1. maja 139. Napram aprilu je bila železna in jeklena produkcija v maju nekoliko manjša. Padec devize bo povzročil nove komplikacije in gotovo ne bo povečal veselja do nakupa. Strah pred novimi davki in pristojbinami se je sicer polegel, ni se pa še polegel strah pred negotovo bodočnostjo. Tovarne se bojijo večjih nabavnih stroškov, če ne bodo mogle delati s polno kapaciteto. Poročila v francoskem časopisu pravijo, da se kartel v sedanji obliki ne bo mogel držati. Kakor znano, je bil kartel ustanovljen samo v svrhu regulacije cen; pri sedanjih težkih prodajnih razmerah je pa zahteva po krepkejši organizaciji zmeraj večja. — Tudi v Belgiji se je položaj poslabšal, premalo je naročil, tuja konkurenca prehuda. Cene surovega železa so šle nazaj, ista tendenca se javlja pri polfabrikatih in pri pločevini. Zadnje cene: železo v palicah

525 frankov, tračnice 600, surova pločevina 655, srednja 710, fina 970. — Na Nemškem kupčija miruje, konsum ne kupuje. Položaj nemške kovinske industrije ni posebno rožnat, denarja manjka. Cene okoli 10. junija: Železo v palicah 132 zlatih mark, valjana žica 130, surova pločevina 140, srednja 160, fina 170 do 195. — Češkoslovaški domači trg je slab; pa so vendar tovarne še vedno dobro zaposlene. V eksportu se trudijo zlasti moravska podjetja, da bi spravila blago o obtok; huda je pa tuja konkurenca, zlasti na vzhodu se češko blago spričo nižjih francoskih in belgijskih ponudb ne more uveljaviti.

Dobava, prodaja.

Dobave. — Direkcija državnih železnic Ljubljana sprejema do 25. junija t. l. ponudbe glede dobave pisarniških potrebščin. Direkcija državnega rudnika Breza pa do 15. julija t. l. glede dobave cinkovega belika. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. junija t. l. pri Upravi Dravske divizijske oblasti, artilerijska radionica, Ljubljana, druga ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg oglja. — Dne 14. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave starega železnega materiala; pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave pisarniških potrebščin. — Dne 15. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 5120 m² drv, pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave delov za vagonete. Dne 16. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave gradbenega materiala; pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave 2675 komadov hrastovih pragov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Najboljši
izvalni stroj
in kolesa se
edno le

Josip
Petelinc
menika

GRITZNER, PHÖNIX in ADLER
za rodbino, obči in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Ponk v varenju hranilnih. Volitna paracija.
Delavnica na popravilo
Na veliko. Telefon 212 Na malo.

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kanditov in sladčič

PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok =

priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul13
!! Zahtevajte cenike !!

Tiskarna „Merkur“
trg.-ind. d. d.
Ljubljana, Simon Gregorčičeva ulica
Telefon 552

se priporoča za naročila
vsakovrstnih tiskovin - izvršuje
točno in solidno

Lastna knjigovoznica

Vabilo
na

III. redni občni zbor
zadruga za izvoz jajc v Št. Jurju ob juž.
žel., r. z. z o. z.

v četrtek dne 9. julija 1925 ob pol 10 uri dopoldan
v mali dvorani zdraviliškega doma v Rogaški Slatini.

Dnevni red:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva o poslovanju v letu 1924.
4. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1924.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Glasom § 31. pravil sklepa občni zbor veljavno, ako je zastopan najmanj deseti del zadrugarjev. V slučaju nesklepnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ali zastopanih zadrugarjev.

V St. Juriju ob j. ž., dne 15. junija 1925.

NACELSTVO.

Josip Petelinc, Ljubljana
Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Pisarni potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
malo blaga, pleniline, lepne roba, črtnika, sakme, toaletno blago.
Telefon 215

Velenjski premog
po izredno nizkih cenah

dobavlja:

Direkcija državnega rudnika Velenje

in glavni razpečevalec:

Prometni zavod za premog, Ljubljana

isti tudi potom posrednika tvrdke

Oswatitsch & Dejak, Celje.

Na zalogi tudi velika množina **zidne opeke.**

Poštno ček. rač. št. 11.165. Telefon št. 412.

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, na Miklošičevi cesti
poleg hotela „UNION“, v lastni palači

dovoljuje:

trgovske kredite v tekočem računu proti zelo nizkemu obrestovanju, sprejema cesije in daje posojila na varne račune, proti poroštvu, vključno na posestva i. t. d. Obresti in pogoji najugodnejši.

Vezane hranilne vloge obrestuje po dogovoru. Hranilne knjižice drugih zavodov sprejme kot gotovino. Obrestovanje se torej ne prekine. Varnost: Rezervni fond, deleži članov, ki jamčijo še z enkratno deležno vsoto, lastna palača, obširna druga posestva v tu- in inozemstvu, hotel „Union“ itd. itd.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna posredba?

Zahtevajte cenik!

Državni monopolni SAHARIN

lahko dobite v
kristalnih garantiran 440 sladkobe

5 gr. po Din	11—
10 " " "	22—
50 " " "	110—
100 " " "	220—
i. t. d.	
do 1000 " " "	2200—

v prašku garantiran 550 sladkobe,

5 gr. po Din	13.75
10 " " "	27.50
50 " " "	137.50
100 " " "	275—
i. t. d.	
do 1000 " " "	2750—

v vseh lekarnah, drogerijah in večjih trgovinah. — Kjer istega ne dobite, ga zamorete naročiti pri glavnem skladišču

„ISIS“ D. D. veldrogerija Zagreb.

Vsak ovoj je zalvojen z državno monopolnim trakom.